

LÁBATLAN 45

teljesítménytúra

igazolófüzete

Az útvonal leírása

1 A **rajtból**, a piszkei Holcim Emlékháztól jobbra fordulva a **piros jelzésen** (*KDP, Közép-Dunántúli piros*) indulunk felfelé. Balra, majd jobbra fordulunk, és a meredek Őrhegy utcán haladunk felfelé. Az utolsó házat elhagyva a jelzések ritkulnak, de tovább haladunk felfelé a bozót sáv bal oldalán, míg egy kereszteződésig érünk. Balra fordulunk egy füves szekerútra. Elágazáshoz érünk, ahol élesen jobbra, kijárt szekerútra fordulunk. Eleinte mélyúton, egy kerítés mellett haladunk. Megkerülünk egy sorompót, és tovább megyünk felfelé. A bal oldalon a kerítés megszűnik (elkanyarodik), de mi tartva az irányt, erdőben, alig emelkedve haladunk, míg egy nyílt terepre érünk. Itt nem találunk piros jelzést, csak bal oldalt egy magaslest. Az erdőt elérve ismét van jelzés, balra fordulunk. Az erdőben a széles útról jobbra, egy emelkedőre fordulunk, továbbra is a **piros jelzésen**. Meredek kaptatón haladunk felfelé. A **Nagy-Eménkes nyergéig** emelkedik, majd onnan enyhén lejt az út Pusztamarótig. Közben csatlakozik a kék jelzés (*OKT, Országos Kéktúra*), és kapun haladunk át kétszer. **Pusztamaróton** az emlékmű közelében az **1. ellenőrző pontot** találjuk.

2 Az ellenőrző pontról a köves erdei, majd az aszfalt úton a **kék jelzésen** haladunk. A **Vízválasztónál** balra fordulva elolvashatjuk a medvehagyma gyűjtés szabályait, itt a piros és a kék jelzés szétválik, mi a **kéken** megyünk tovább jobbra előre, emelkedő, bokros, később sziklás ösvényen. Felérve a nagyon ritkán festett **kék háromszög** jelzésre balra fordulunk, és a **Serédi kastély** kerítése közelében haladunk el. Az erdőből kiérve egy műúton pár lépést balra megyünk, majd az elágazásban jobbra fordulva haladunk felfelé, nagyon rossz aszfalt úton, továbbra is a **kék háromszög** jelzésen a tv-toronyig. A tv-toronymnál véget ér a műút, jobbra földúton megyünk tovább a **Gerecse-tetőre** a geodéziai toronyig, ahol a **2. ellenőrzőpontot** találjuk.

3 A toronytól a **kék háromszög** jelzésen (magas csalánban) haladunk az erdőn keresztül. Balról kerülünk egy bekerített erdőrészt, és egy meredek lejtőhöz érünk. Leereszkedve jobbról becsatlakozik a **kék jelzés**, ami a következő ellenőrzőpontig vezet minket. Hamarosan a kék háromszög jobbra lekanyarodik Tardos község felé, de mi a **kék** jelzést követjük enyhe emelkedővel a **Bánya-hegyi tisztásig**, ahol a **3. ellenőrző pontot** találjuk.

4 Az ellenőrző pontot elhagyva a **kék és zöld sávot** követjük. Rövid szakasz után a zöld jelzés balra letér Héreg település felé. A **kék jelzést** követve az erdőből egy sűrű bozótosba érünk, majd egy szakaszon az út a bozót és az erdő határán vezet, később egy szántót kerülünk balról. A szántó tulsó szélén egy magasles mellett befordulunk ismét a bozótba, és kanyarogva érünk ki egy ligetes rétre. Itt balra a jelzést követve folytatjuk utunkat a műútig. A műúton balra, majd a közeli elágazásnál jobbra kanyarodva **Vértestolna** felé vesszük az irányt. A kék jelzés az első földútra balra tér, mi egyenesen haladunk a **kék kereszt** jelzésen, mely a faluba vezet. A főutcát elérve hosszan emelkedünk. A Tardosi út sarkánál a kék kereszt jelzés véget ér, innen a **piros kereszt** jelzést követjük. A jelzés a következő utcán balra fordulva lejt a községi sportpályáig, ahol a **4. ellenőrző pontot** találjuk.

5 A pályától tovább a **piros kereszt**en folytatjuk utunkat. A falu szélén a piros keresztrel balra fordulunk(!) a **piros jelzés** Tatabánya felé vezető ágára. Hosszan kanyargunk és emelkedünk az erdőben a kiszáradt vaddisznó pocsolják mellett. Három km után egy köves útra érünk, melyen balra fordulunk; majd nemsokára jobbra az erdőbe vezet a

piros jelzés. Kiérünk egy mezőre, melynek bal szélén haladunk tovább. A mező túlsó sarkán érünk be újra az erdőbe. Balról csatlakozik hozzánk a sárga jelzés (és a rövid táv túrázó), és néhány lépésre a **Halyagos-pihenőt**, az **5. ellenőrzőpontot** érjük el.

6 A pihenő után a sárga jelzés jobbra tér, mi a **piros jelzésen** lefelé, egy sűrű, fiatal erdőben folytatjuk utunkat. Elhaladunk a Vértes László barlang mellett és egy sziklás völgyben erős lejtő után érünk a **Vaskapu** nevű útelágazásba, a **6. ellenőrzőponthoz**.

7 A **piros kereszten** egyenesen lefelé megyünk tovább, amíg a **piros háromszög** jelzés el nem érjük. Azon balra, majd pár méter után jobbra fordulva, meredeken felkapaszkodunk a **Ranzinger Vince kilátóhoz**, ahol a **7. ellenőrző pontot** találjuk.

8 A murvás úton a **piros háromszöget** követjük, majd jobbra fordulunk a **piros jelzésre**, amelyen pihenőhelyek között haladva megérkezünk a **Turulhoz**, ez a **8. ellenőrzőpont**

9 A Turul parkolótól visszafelé, a **piros jelzésen** indulunk. Balra a piros háromszög jelzés ágazik el a kilátó felé, innen jöttünk az imént, most tovább haladunk egyenesen. Utunk kissé lejt, elérünk egy aszfalt utat; a piros jelzés itt balra tér, mi jobbra a **piros kereszttel** jelzésen az erdőn át vágjuk le az aszfaltút kanyarulatát. Még kétszer keresztezzük az aszfaltutat, és lejtős erdei úton érjük el a **Kis-réti vadászház** helyénél a **9. ellenőrző pontot**.

10 Az ellenőrző pontról a köves erdei úton a **sárga jelzésen** haladunk lefelé. Egy keskeny tisztás után jobbra, a **kék négyzet** jelzésre fordulunk. Balra a fák közt a közeli rét látszik, egy nagyobb tisztásról visszafelé láthatjuk Koldusszállás épületeit. A tisztás szélén haladva lassan emelkedünk, erdőbe érünk, majd jobbról újabb rét nyílik utunk mellett. Egy kis nyeregben, a **kék négyzet** és a **sárga négyzet** jelzések találkozásánál a **10., Veres-hegy nyerge ellenőrzőpontot** találjuk.

11 Jobbra fordulva, a **sárga négyzet** jelzésen haladunk tovább lassú emelkedőn. Egy helyen az út élesen(!) balra kanyarodik. Innen erős emelkedőn érjük el a már ismert **Kis-réti vadászház** helyét, ahol a **11. ellenőrző pontot** találjuk.

12 Bélyegzés és nápolyievés után ismét a **sárga jelzésen** indulunk, de most balra, enyhe emelkedőn. Az út hamarosan egy szélesebb zúzottköves útba torkollik, azon haladunk kitartóan fölfelé. Az út legmagasabb pontja után a széles útról balra lefelé, az erdőbe fordulunk, ahol egy távvezeték nyiladéka után jobbról a délelőtt bejárt **piros jelzés** (és esetleg a később induló túrázó) csatlakoznak hozzánk. Ismét a **Halyagos pihenőnél** vagyunk, ez most a **12. ellenőrzőpontot**.

13 A piros jelzésen, a korábban megismert útvonalon érünk le a Vaskapu útelágazásba, ahol most nem kapunk pecsétet. Leereszkedünk a **piros kereszttel** és felkapaszkodunk a **piros háromszög** jelzésen a Csúcsos-hegyre a **Ranzinger Vince aknatorony kilátóhoz**, amely most a **13. ellenőrző pont**.

14 A kilátótól most a kerékpártároló-korlátok mögötti **ösvényen** indulunk a Szelim-barlang irányába. Utunk köves és erősen lejt. Egy útelágazásban jobbra fordulunk, kis rét után érjük el a **Szelim-barlang** felső nyílásainak korlátját. Ha kedvünk és (szint)időnk engedi, jobbra lemehetünk a lépcsőkön a barlanghoz, ahonnan ide térünk vissza. A korlátot követve megkerüljük a barlangnyílást, és elérjük a murvás, világítási oszlopokkal szegélyezett sétányt, melyen hamarosan megérkezünk a **Turulhoz**, amely most már a **CÉL**.

A Süttő-Pusztamarót (ill. –Tardos, Bánya-hegy) kisvasút

A kisvasutat a terület gazdája, az esztergomi prímási uradalom építtette ki 1917-től több részletben fa- és kő (márvány) szállítási céllal. Hossza összesen 25 km volt, Süttő és Vízválasztó között 261 m szintkülönbséget küzdött le, a pusztamaróti végállomást ún. tolatós-fordítás szerpentinnel érte el. Fénykorában évente 1 millió tonna követ, fát, gyümölcsöt szállított, 1960-ban a pusztamaróti vonalon bevezették a menetrendszerű személyszállítást is. 1970-re mind a teher-, mind a személy-forgalom alaposan lecsökkent, a pálya elhasználódott, ezért megszüntették, a síneket felszedték.

Pusztamarót

A hajdani uradalmi cselédek lakta kis hegyi pusztát 1388-ban említi először oklevél. A középkorban a templomos lovagok (vörös barátok) rendházat, Bél Mátyás feljegyzései szerint Mátyás király sógora, Estey Hyppolit, az esztergomi érsek pedig reneszánsz vadászkastélyt építtetett itt. A mohácsi csatavesztés után a menekülő magyar hadak és a lakosság Pusztamarót környékén sánccá erősített szekérvárat alakított ki, ahonnan ki-kitörve érzékeny veszteséget okozott a töröknek. Azok végül 16000 fős, ágyúkkal felszerelt sereget vetettek be a hevenyészett erősség ellen. Az önvédelmi harcban 25000 menekülő – nő és gyerek is- vesztette életét. A kisvasút megépülésétől kezdve megszűnéséig Pusztamarót erdőgazdasági valamint – a teleptől délre fekvő egykori szénzsáti gyümölcsösnek köszönhetően – alma- és szilvatermelési központ volt. A termés Vízválasztótól Süttőig, a „nagyvasútig” jószerivel magától gurult.

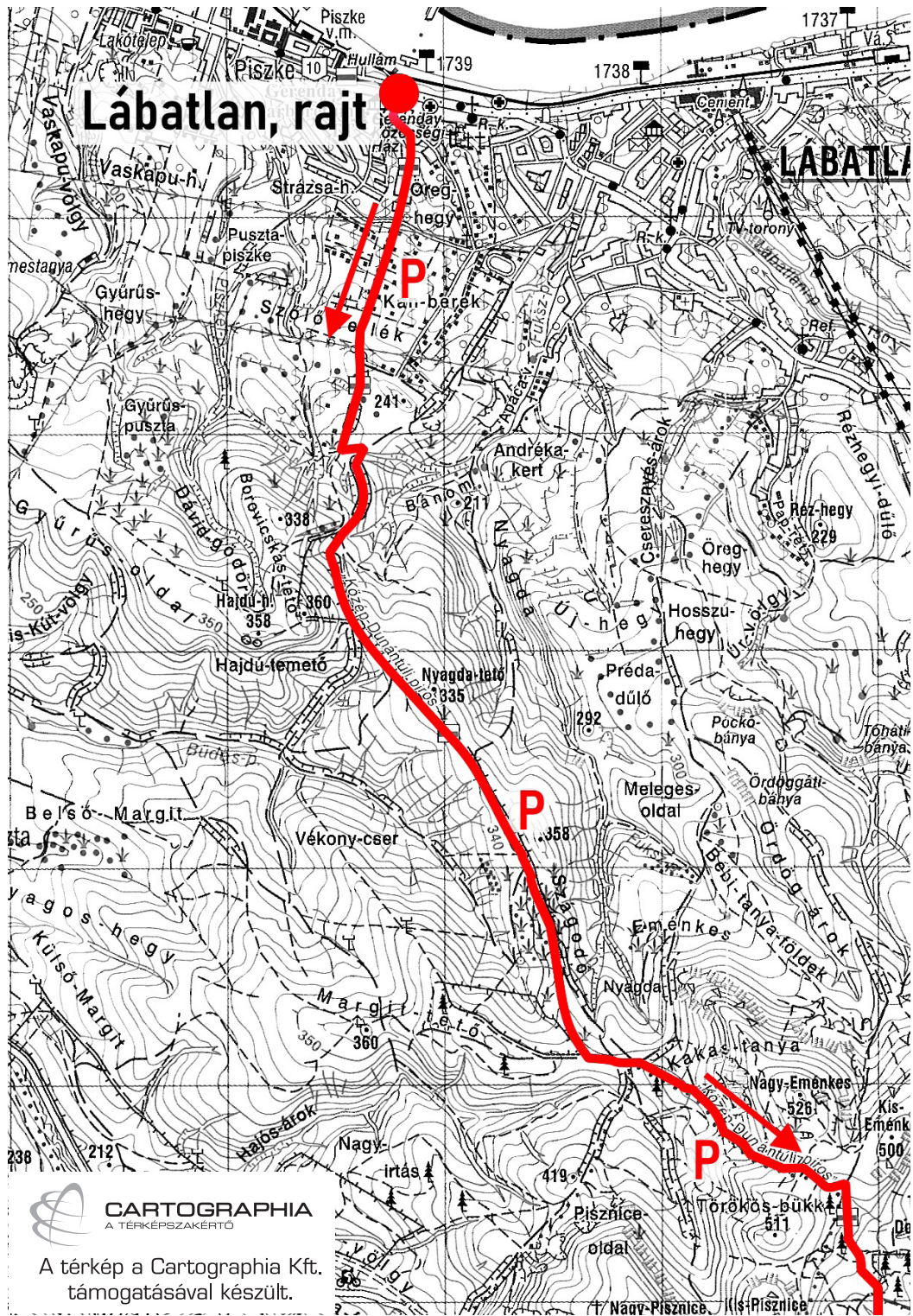
Bánya-hegy

A vasoxiddal egyenlőtlenül vörösre színeződött, „magyar márvány”-nak nevezett, tömött, kemény mészkő a jurakor (földtörténeti középkor) tengeri üledékeiből jött létre. Benne egy puhatestű törzs, a kihalt lábasfejűek osztályába tartozó ammoniteszek – akár több cm átmérőjű – körkörös csavarodott, megkövesedett mészvázai láthatók. Nem márvány, a köznyelv csak keménysége, csiszolhatósága miatt nevezte annak. (A valódi márvány ún. metamorf /átalakult/ kőzet, a mészkőből nagy nyomáson és magas hőmérsékleten, szerkezeti átalakulással /kristályosodás/ jön létre.) Már a rómaiak is fejtették, szállításához Tardos és a dunaalmási Dunapart között utat építettek. Bányászták a középkorban is. Ezt a követ alkalmazták Mátyás király visegrádi és budai palotájának díszítéséhez, majd a barokk kor építkezéseire is. A Dunán Bécsbe is szállították.

Vértestolna

Nevét ebben a formában 1909 óta használjuk. Környékén már a vas- és a bronzkor embere is megtelepedett, a honfoglalás után is lakott hely volt. A középkori falu első írásos említése 1247-ből való. A török időkben azonban lakatlanná vált, s a Tolnapusztának nevezett területre csak 1733-ban telepített német családokat az akkori birtokos, gr. Esterházy József. A község hivatalos pecsétje „Torrf Tolnau” felirattal 1755-ben készült. Műemlék jellegű római katolikus temploma 1789-92 között épült barokk stílusban, 1941-ben részben átépítették.

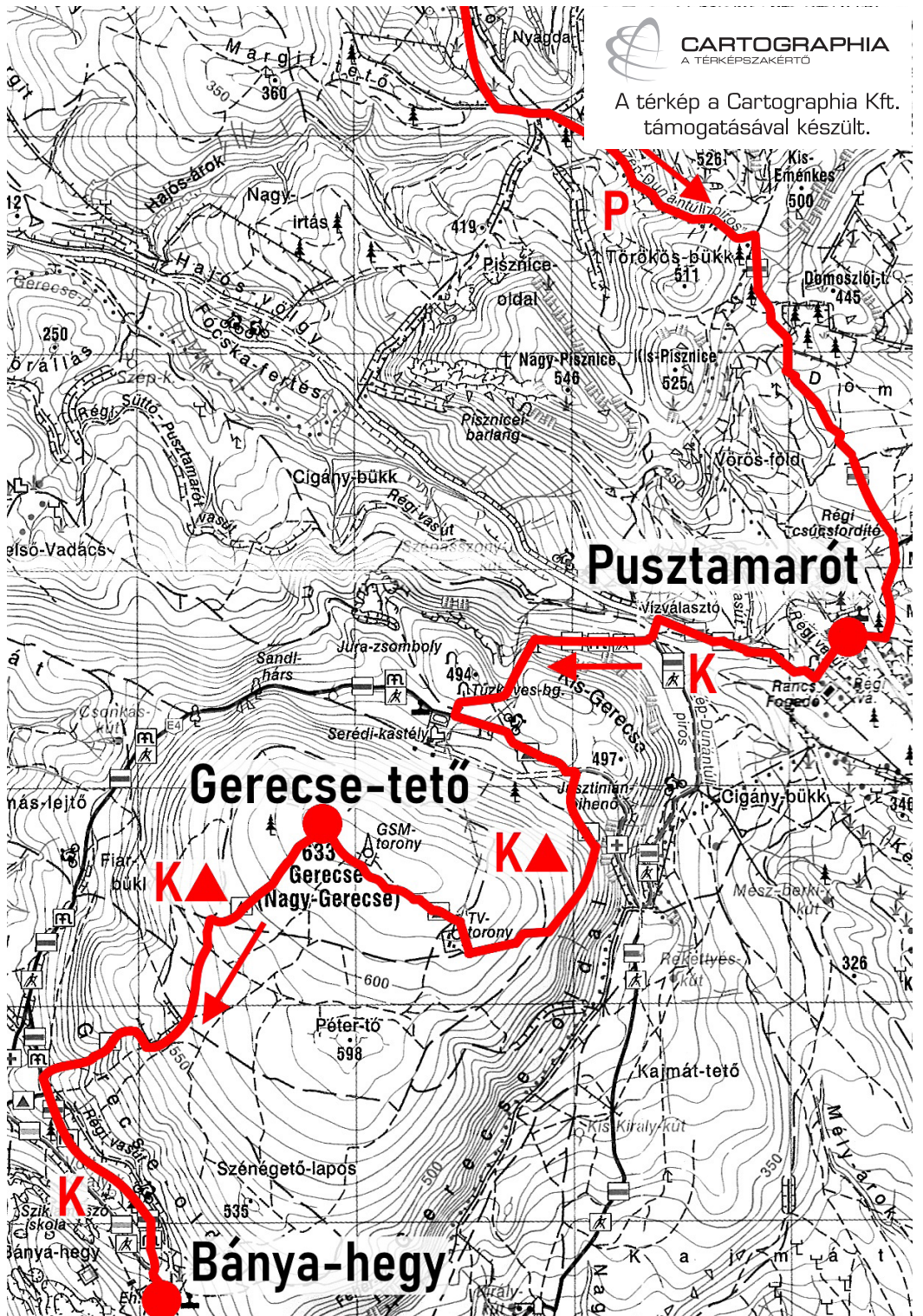
Lábatlan, rajt

CARTOGRAPHIA
A TERKEPSZAKÉRTŐ

A térkép a Cartographia Kft.
támogatásával készült.

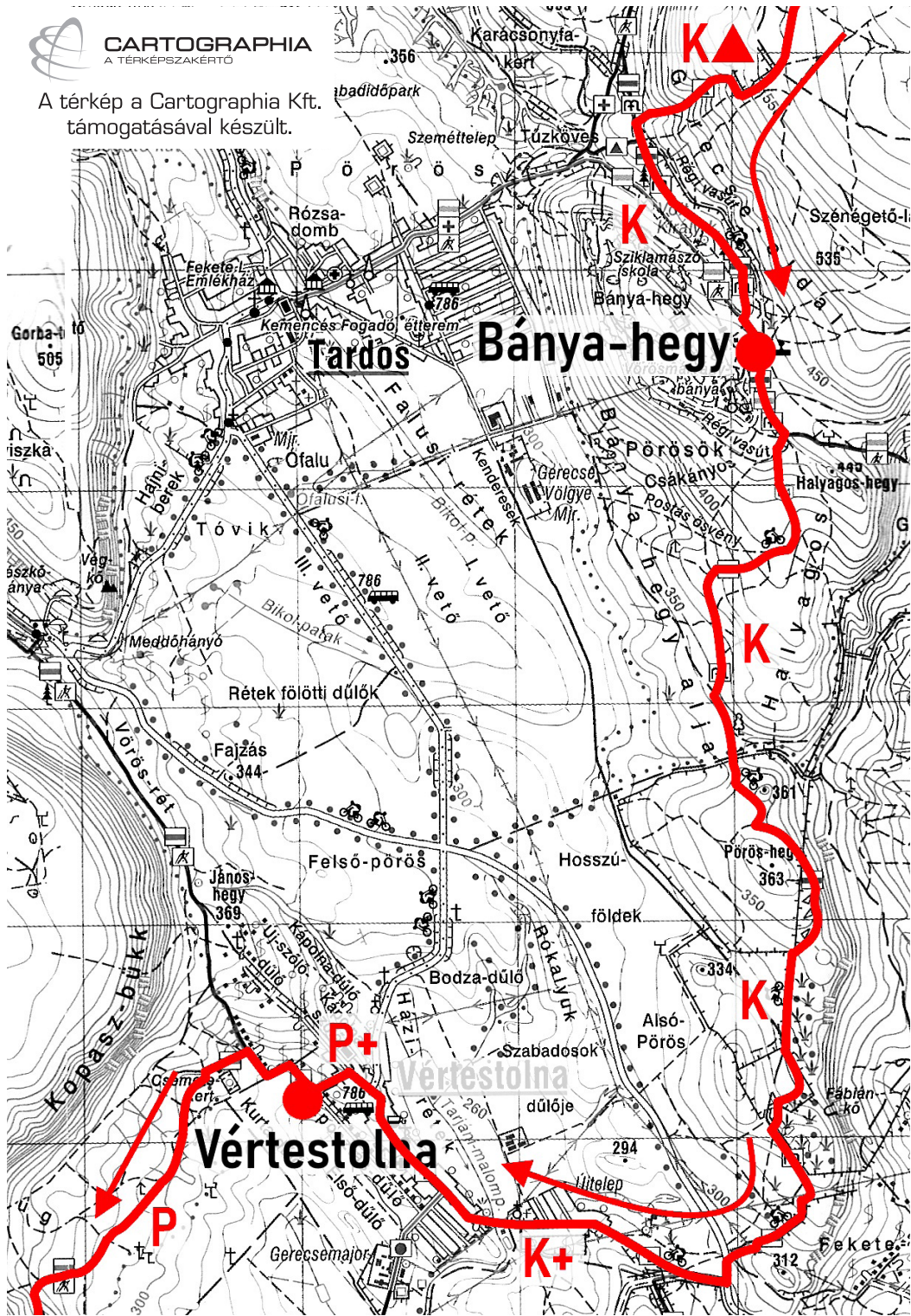
A térkép a Cartographia Kft. támogatásával készült.

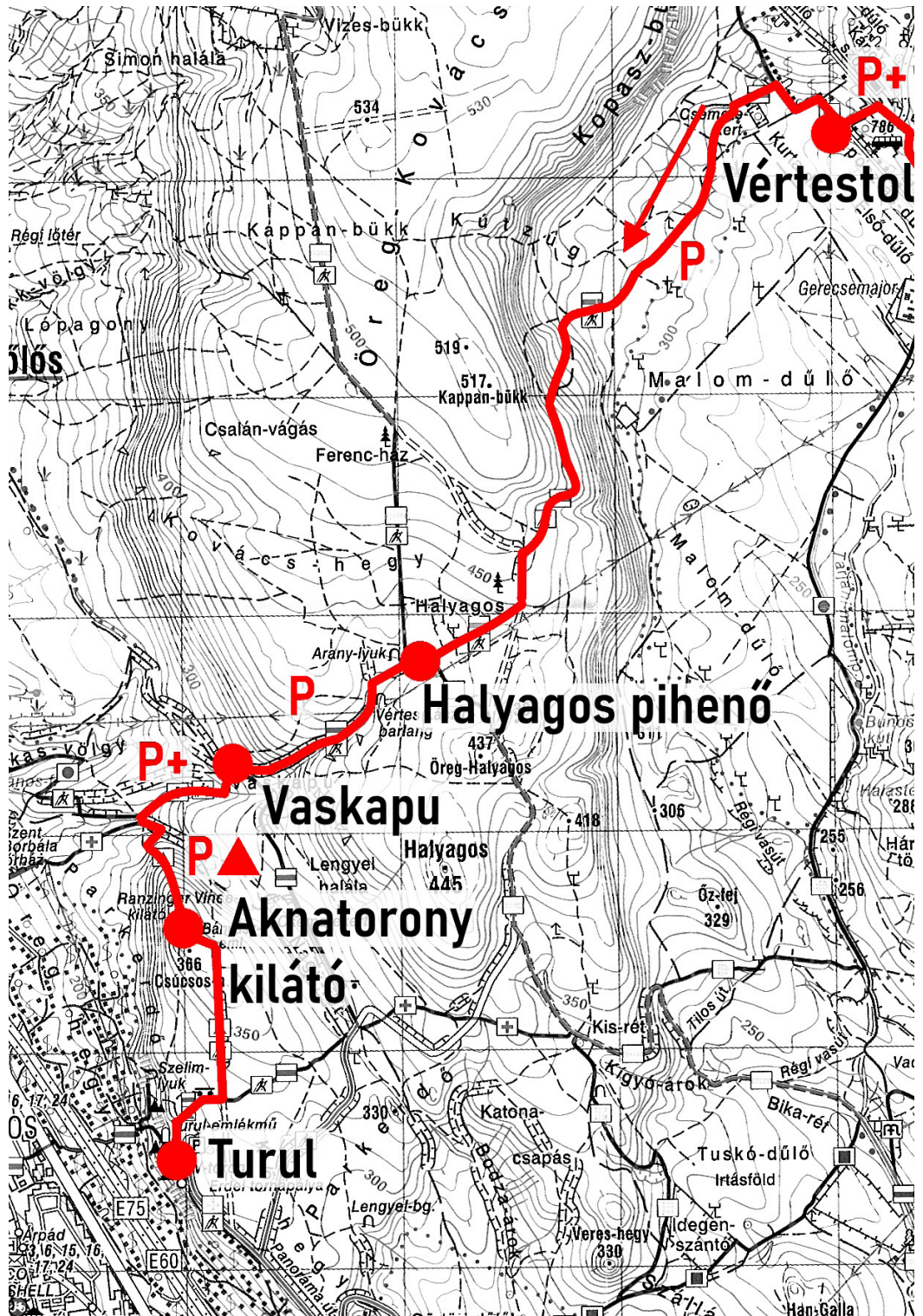

CARTOGRAPHIA
A TÉRKEPSZAKÉRTŐ

A térkép a Cartographia Kft.
támogatásával készült.

P+

Vértestöl

P

P

Halyagos pihenő

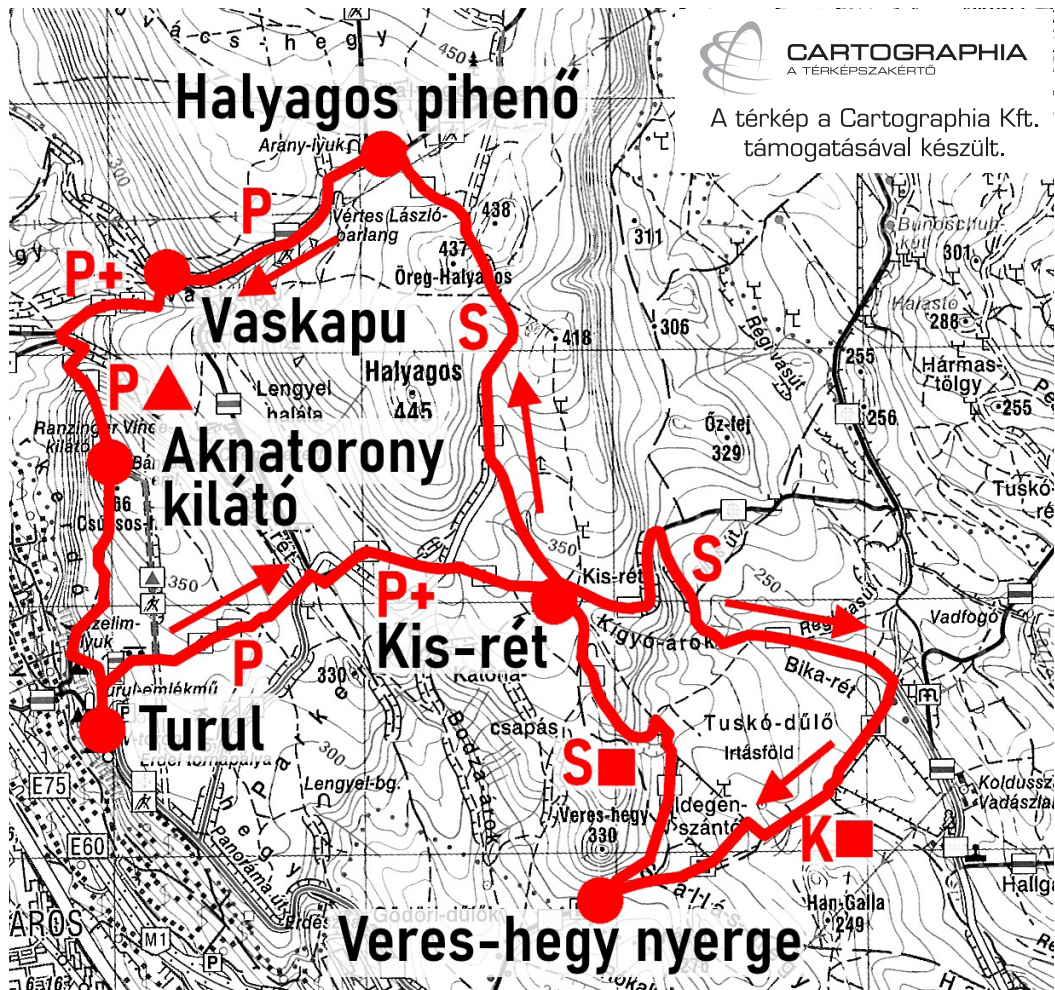
P+

Vaskapu

P

Aknatorony kilátó

Turul

Csúcsos-hegy, Ranzinger Vince kilátó

Ranzinger Vince bányamérnök (1856-1933) a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársaság (MÁK Rt.) tatabányai bányagazgatója volt. Számos műszaki megoldás fűződik a nevéhez - többek között az iszapoltásos technológia bevezetése -, amelyek megalapozták az itteni szánbányászat fejlődését. Az önkormányzat a munkálatok során nem csak a kilátót, hanem annak környezetét is rendbe tette. A csaknem harminc méter magas kilátó szerkezetét a felújítás során megerősítették, újrafestették, lépcsőzetét, teraszát védőhálókkal látták el. A kilátót megmászókat a fáradságért kárpótolja a látvány, amely Óbaroktól Oroszlányon át Komáromig terjed. Emléktábla is őrzi a névadást, valamint azt, hogy a kilátót a tatabányai bányászok emlékére újjította fel a megyei jogú város önkormányzata. Mint az itt élők előtt közismert, a Ranzinger Vince Kilátó közelében olyan népszerű kirándulóhelyek is találhatóak, mint a kiindulási pontként szolgáló Turul emlékmű, félúton a Szelim-barlang vagy Vértesszőlős irányába a János-forrás.

Vízvételi lehetőségek: Piszke (rajt), Vértestolna, Turul.
A Bányahegyi réten és Kis-réten a pontőrök kínálnak innivalót.

Szintidő: 11 óra

Rendező elérhetősége: Pinkert László 30 231-9865

9. ep. Kis-rét

35,9 km 10.50–16.30

**10. ep. Veres-hegy
nyerge**

39,3 km 11.30–17.20

11. ep. Kis-rét

41,0 km 10.50–17.45

**12. ep. Halyagos
pihenő**

43,4 km 11.00–18.20

**13. ep. Aknatorony-
kilátó**

44,8 km 11.20–18.40

**Cél: Tatabánya
Turul**

45,9 km 11.30–19.00

Autóbusz indul Tatabánya autóbusz állomásról
Budapest felé: 13.20, 16.10, 17.30, 19.20,
Lábatlan felé: 14.45, 16.45, 19.45, 20.30

Vonat indul Tatabánya állomásról
Budapest felé: körülbelül 20 percenként
Győr felé: körülbelül 20 percenként

A túra távolsági és szintadatai, jelzések

hely	táv [km]	szint [m]	jelzés
Piszke, Holcim Emlékház	0,0	0	
Nagy-Eménkes nyerge	6,4	395	P
P, K találkozósa	8,1	395	P
Pusztamarót, emlékmű	8,7	395	K,P
K, K▲ elágazás	11,0	540	K
Gerecse-tető	13,9	690	K▲
Régi vasút töltése	16,0	690	K▲
Bánya-hegy, rét	17,1	735	K
Z jelzés elágazás	17,6	735	K,Z
Műút elágazás	22,5	785	K
Vértestolna, sportpálya	25,0	795	K+
P+, P elágazás	25,2	800	P+
Letérés a murvás útról	28,1	980	P
P, S elágazás	28,6	980	P
Halyagos pihenő	28,7	980	P
Vaskapu, P, P+ elágazás	29,8	980	P
P+, P▲, P● elágazás	30,3	980	P+, P●
Aknatorony kilátó	31,0	1110	P▲
P, P▲ találkozósa	31,9	1110	P▲
Turul	32,3	1110	P
P, P+ elágazás	33,4	1140	P
Kis-réti vadászház helye	34,5	1180	P+
S, K■ elágazás	36,4	1180	S
Veres-hegy nyerge, K■, S■	38,0	1230	K■
Kis-réti vadászház helye	39,5	1310	S■
S balra tér a zúzottköves útról	41,2	1410	S
Halyagos pihenő	41,7	1410	P,S
Vaskapu, P, P+ elágazás	42,7	1410	P
P+, P▲ elágazás	43,2	1410	P+
Aknatorony kilátó	43,9	1540	P▲
Szelim-barlang teteje	44,8	1550	
Turul, cél	45,1	1560	P

BÉLYEGZÉSEK

Név:.....Rajtszám:

Rajtidő: Célidő:.....

**1. ep. Pusztamarót,
emlékmű**

8,7 km 8.30–10.10

2. ep. Gerecse-tető

13,9 km 9.00–11.20

**3. ep. Bánya-hegy,
tisztás**

17,1 km 9.20–12.00

**4. ep. Vértestolna
sportpálya**

25,0 km 10.20–13.40

**5. ep. Halyagos
pihenő**

28,7 km 11.00–14.40

6. ep. Vaskapu

29,8 km 11.10–15.20

**7. ep. Aknatorony
kilátó**

31,0 km 11.20–15.40

**8. ep Tatabánya
Turul**

32,3 km 11.40–16.00